

Het ontstaan van het areaal van de HighTech Campus Eindhoven

In het begin van de jaren 1950 had de groei bij Philips goed ingezet. Alles groeide, ruwweg, met 7 per jaar. Ook het Nat.Lab. In Frankrijk en Engeland waren ook research organisaties bij Philips opgezet. Als gevolg van de wereld economische crisis in de jaren dertig poogden alle landen verregaand autark te zijn. Veel producten moest je ter plaatse maken als je ze wilde verkopen. Die nieuwe laboratoria waren vooral bedoeld als ondersteuning van de lokale activiteiten, inclusief (militaire) overheidsopdrachten. Wat het verslagen en vernielde Duitsland betreft werd pas tegen het midden van de jaren vijftig in Eindhoven de mogelijkheid aanwezig geacht ook aldaar met research te beginnen. Enerzijds waren toen de allerscherpste kantjes van het ressentiment af, anderszijds begon de economie weer aan de gang te komen (wat zich zou ontwikkelen tot het *Wirtschaftswunder*).

In deze voorbereidende discussie meldde de Nat.Lab. directie zich met twee punten. De vraag naar jonge academici was zo groot dat het aanbod in Nederland aan deze vraag niet kon voldoen zonder kwaliteitsverlies. Dus buitenlands aanbod inschakelen. Wat Duitsers betreft was het uitgesloten deze naar Eindhoven te halen, gegeven wat er in de oorlog zich had afgespeeld. Dan maar, zo dicht mogelijk bij Eindhoven, een vestiging over de grens in Duitsland. Dit leidde tot het plan gelijktijdig twee laboratoria in Duitsland te stichten: één in Hamburg voor de belangen van Philips in Duitsland en één in Aken als extensie van het Nat.Lab. Het tweede punt was dat het gebouw van het Nat.Lab., opgezet in een uithoek van complex Strijp in 1923, nu was ingeklemd door andere gebouwen. Er kon nog wel hier en daar een verdieping er bovenop gezet worden maar op middellange termijn was er maar één oplossing: verhuizen.

Dat dit een groot project was, was direct duidelijk. De bouwafdeling van Philips ("Technische bedrijven") ressorteerde onder het hoogste technische lid van de Raad van Bestuur, Ir. Th.P.Tromp. Deze wees de chef van zijn stafafdeling Centraal Ontwikkelings Bureau, Ir. M.Lopes Cardozo, aan samen met de Nat.Lab. directie dit project uit te werken. De eerste vraag die beantwoord werd was: waar? "Dicht bij Eindhoven op bromfiets afstand van het centrum". De tweede vraag was: hoe groot moet het terrein zijn? Hier toonde het kwantitatieve denken van Cardozo zijn volle waarde. Hij vormde een werkgroepje die de vraag "is er uit organisatorisch opzicht een bovengrens aan de omvang van een R&D bedrijf?" moest beantwoorden. Een belangrijke inbreng had Ir. Zoethout, directeur van de afdeling TEO (technische efficiency en organisatie). De dochter van AT&T, de omvangrijke Bell Laboratories, vormde natuurlijk een belangrijke vingerwijzing. Het antwoord was dan ook een hard' neen'. Met deze uitspraak kon je aan het rekenen gaan. Tijdshorizon: tenminste 25 jaar. Nat.Lab. nu: ruim 600 mensen. Continue groei van 7 per jaar over 25 jaar brengt de bezetting op 6000. Dat betekent 200.000 m² nuttig vloeroppervlak. Niet zeer hoog bouwen en veel groen en ruimte. Dat benodigt een terrein van 2 km². In die groei-jaren kon Philips groots denken en de RvB gaf accoord om die vierkante kilometers te verwerven.

De bedrijfsingenieur/conservator van het Nat.Lab., Ir. Jansen Gration, was één van de zeer weinige autochtone Brabanders onder de academici bij Philips Eindhoven. Samen met de eveneens Brabantse chef van het Philips Woning- en Grond Bedrijf, van Stratum, kreeg hij de opdracht zo'n perceel te verwerven. Via hun netwerken mobiliseerden ze een legertje stromannen, bepaalden de plaats waar het uitkopen van boeren de beste kansen had (zie het **PS**) en gingen aan het werk. Midden 1956 was het huidige terrein van de HighTech Campus in handen van Philips.

Rond 1960 verrees gebouw WA als eerste op het nieuwe terrein. In september 1963 werd Gebouw WB door HM de Koningin geopend. In 1970 bereikte de omvang van het Nat.Lab. zijn top, ruim 2000 mensen. Het grootste deel van het terrein was onbenut. Wel was inmiddels ook de Octrooi Afdeling er gehuisvest.

Pikant is dat toen president Boonstra de opbouw van een HighTech Campus announceerde dit terrein zich als vanzelf daartoe aanbood. Het verwerven van een terrein van deze omvang, zo dicht bij Eindhoven, behoorde rond het jaar 2000 waarschijnlijk tot de onmogelijkheden. Zo mogen we rustig stellen dat het ontstaan van deze bloem van de regio, de HighTech Campus Eindhoven, mogelijk is gemaakt door het lange termijn denken van Max Cardozo.

Dr. A. E. Pannenburg
mei 2015

PS. De keuze van de plaats werd in de hand gewerkt door de planning van de A67. Het tracé was toen al vastgesteld. Veel boeren bezaten grond aan beide zijden van de toekomstige autoweg en zagen aankomen dat zij voor het bereiken van akkers aan de stadszijde van de toekomstige A67 ver zouden moeten omrijden. Derhalve hun bereidheid te verkopen.

